

18. svibnja 1941. godine dogodila se najveća izdaja u hrvatskoj povijesti. Tog su dana, naime, u Rimu jednim potpisom fašističkoj Italiji predane tisuće četvornih kilometara hrvatskog teritorija.

Gotovo cijela Dalmacija, gradovi Zadar, Šibenik i Split, otoci Rab, Krk, Vis, Lastovo, Korčula i Mljet, veliki dijelovi Hrvatskog primorja i Gorskog kotara, sve je to sluganskim potpisom Ante Pavelića došlo u ruke fašističke Italije.

Radi se o sramotnim Rimskim ugovorima koji su potpisani baš na današnji dan 1941. godine u točno u 12:30 sati.

Bio je to samo dokaz onoga što se već znalo - mjesec dana ranije uspostavljena takozvana Nezavisna Država Hrvatska stvorena je samo kako bi poslužila za zadovoljavanje talijanskih i njemačkih interesa.

Izdajničkim ugovorom Pavelić je na milost i nemilost fašističkoj Italiji predao oko 400.000 Hrvata te neznatan broj Talijana. Još ranije, nakon Prvog svjetskog rata, Rapalskim ugovorima Italija je preuzela Istru, Rijeku i dijelove obale.

Upravo su u Paveliću Talijani vidjeli čovjeka koji može ispuniti njihove apetite za hrvatskom obalom pa nije ni čudo što su ga godinama prije rata u tajnosti obučavali i podržavali, čekajući povoljan trenutak kad će u ratnom ludilu svoju marionetu postaviti na vlast u Hrvatskoj.

Hrvatska dobila i talijanskog kralja

Predaja teritorija bila je samo jedna od podaničkih stvari na koje je ustaška vlast bez pogovora pristala. Naime, dogovoreno je da NDH neće u većem dijelu primorja i unutrašnjosti podizati nikakve vojne objekte niti držati ratnu mornaricu.

Italija je interesnu sferu u NDH podijelila na tri zone. Prva je zona izravno priključena Italiji, druga je postala demilitarizirana, odnosno snage NDH nisu smjele tu graditi vojne objekte. Treća, najudaljenija od mora, bila je pod kontrolom NDH. Naravno, ustaške sluge fašista obvezale su se plaćati troškove talijanske vojske na svom teritoriju.

Što je malo manje poznato, ustaše su prihvatile i ideju da se savojski princ Aimone Roberto Margherito Maria Giuseppe di Torino okruni za hrvatskog kralja, i to pod imenom Tomislav II.

Ugovori će izazvati bijes u hrvatskom narodu, a činjenica da su ustaše bez imalo srama i borbe stotine tisuća Hrvata predale na milost i nemilost Talijanima ojačat će partizanski pokret. Upravo je iz mjesta pod talijanskom okupacijom tisuće mladih ljudi bježalo u partizane i na taj način pomagalo u borbi protiv nacista i fašista te njihovih saveznika ustaša i četnika. Teritorij je od ustaša, četnika i Nijemaca oslobođen 1944. i 1945.

Najveća izdaja

Italija je 1943. godine kapitulirala, a NDH se domogla predanih teritorija slaveći to kao svoju veliku pobjedu. No to nije bilo dugog vijeka. Godine 1945. Njemačka je izgubila rat, a time je propala i ideja o NDH. Do tada su gotovo cijelu Dalmaciju i Istru oslobodile partizanske jedinice.

Na sjednicama ZAVNOH-a i AVNOJ-a teritoriji koje je Pavelić predao Talijanima vraćeni su Hrvatskoj.

U Ustav moderne i suverene Republike Hrvatske ugrađene su upravo odluke sa sjednica ZAVNOH-a, što je jedan od izvora moderne hrvatske državnosti.

Nažalost, u Hrvatskoj danas ima nezanemariv broj onih koji slave kukavički i izdajnički režim NDH i Antu Pavelića - čovjeka koji je napravio najveću izdaju u hrvatskoj povijesti.

(Index.hr)